

V Rim je došel o. Aleksander par dnij pred veliko nočjo in se nastanil v irskem samostanu. Tu je ostal leto dnij. Slikal je jako mnogo in pridno pohajal v galerije nedosegljivih mojsterskih del. Tu se je do dobra seznanil s sedaj že proslulim svojim redovnim sobratom in slikarjem o. Celestinom Medovičem, rodом Dalmatincem. Meseca vel. travna in rožnika je obhodil mnoge sloveče kraje v južni Italiji kot spremljevalec provincijala bavarske frančiškanske provincije. Ob raznih prilikah je obiskal tudi druga znamenita laška mesta: Parmo, Milan, Bologno, Feraro itd., ter se povsod vsaj toliko pomudil, da je ogledal tamošnje umetniške slike.

Prve dni l. 1882. se je povrnil iz Rima v Gorico v svoj domači samostan. Ker je nekaj bolehal, hotel si je nekoliko odpočiti, potem pa odriniti v Monakovo in druga nemška mesta izpopolnjevati svoje znanje. Toda bolehavost ga je naklonila, da je opustil to svojo namero. Uredil si je celico, kjer je hotel posvetiti se slikanju.

Prav tedaj pa je jel provincijal o. Friderik nevarno bolehati. Imenoval je o. Aleksandra za svojega tajnika in mu s tem prav za prav prepuštil vodstvo cele provincije. Častna je bila ta služba za mladega frančiškana, toda telesne njegove moči so bile prešibke. Za slikanje mu je preostajalo bore malo časa. Ko je o. Friderik umrl, podvojilo se je pisarniško delo Aleksandru, ker novi provincijal o. Bonaventura ni znal dobro slovenščine in tudi v uradnih stvaréh ni bil dovolj izurjen. Poleg vsega tega je l. 1883. pomagal urejati veliko knjižnico samostansko, ki šteje nad 10.000 del. Vkljub tolikim opravilom je pridno rabil svoj slikarski čopič po mojsterskem geslu: „Nulla dies sine linea“. Po dnevu, ako je le količkaj utegnil, je slikal, pozno v noč pa zvrševal pisarniška opravila. V teh kratkih mesecih, katere je po svojem povratku v domovino še preživel, naslikal je primeroma mnogo slik deloma za zasebnike, deloma za razne samostane in cerkve.

(Konec.)

Ne obupuj, Ljubljana bela!

Velikonočni zvon doni iz line,
Vstajenja Božjega znaneč spomine;
Vstajenje kukavičin glas v prirodi
Oznanja logom, travnikom povsodi:
Vstajenja se i narod naš raduje
In raztrgava spono, upe snuje
Prosvete zlate, srečnih, prostih dnij.

Velikonočni, večni aleluja
Življenje nam in nove upe vzbujaja:
Velika noč, nekđaj z močjo potresa
Odprla nam zaprta si nebesa.
I zadnjič up si diven nam vzbujajala;
A divni up je groza spremljevala —
In strašna bila si, velika noč!

Slovenije oko, Ljubljana bela,
Kako je vihra ná-te prihrumela,
Podzemeljski vihar, potresa sila
Zidovje v razvaline ti zdrobila!
In strta si, Slovenije kraljica,
Porážena so tvoja zala lica —
In kje ti je divota, kje je kras?

Ihtěč je plakal prerok Jeremija,
Ko Sijon strla vražja hudobija;
I jaz ob razvalini tvoji plakam,
Potók solzá na groblje ti pretákam.
Oj bila si, Ljubljana, bila zala,
Nesrečna zdaj, kot vdova si postala —
In vdovi bedni tolažila ni.

Divjali kdaj so ognji in požarji,
Vodé, potresi in vojská viharji,
Ljubljana bela, silne že nezgode,
Stoterne že si pretrpela škode:
A v zadnji si nezgodi preveliki.
Pustošena v najlepši svoji diki —
In kdo ti k vstanku roko dal bo, kdo?

Zemljá slovenskih biser in kraljica,
Okó in cvet in modra vladarica,
Na-té smo vedno upnim okom zrlí,
S teboj živeli radostni in — mrlí.
Ti bila si ponos nam, bila slava,
In v té so srca upala zvedava:
Sedaj je proč, naš zlati up je str.

Sinovi brhki, zale hčere tvoje
Upálih lic so in mrliške boje.
Proseče solzna dvigajo očesa,
Sklepáje róke — vzdihajo v nebesa,
Ker ulice otrokom so zaprte,
In izbice mirú so v prahu — strte.
In vse beži, zavetja si iščoč.

Ljubljana bela, vdova osamljena,
Potrta sama, krona ti zdrobljena,
Porušen prestol, strto žezlo zlato,
Zdrobljeno krilo tvoje je bogato.
Bežé od tebe zvesti tvoji sluge,
Bežé v zavetje v ptuje kraje druge,
Obupno sama ti v prihodnost zreš.

Ljubljana, oj nesrečnica velika,
Ne obupuj, ti naš ponos in dika,
Otroci i v nezgodi so ti vdani,
Zaupaj Vanj, ki ima zemljo v dlani;
Še ná-te skrbno večna zró nebesa,
In če pusté, da zemlja se pretresa,
Krotiti znajo tudi skrivno moč.

Če nad teboj nebó se je stemnilo,
In če osrčje zemlje tebi se zgrozilo,
Če zrušila naš Sijon in svetišče
Nevidna sila, zmela te v grobišče:
Ne obupuj mi, saj iz podrtije
Navadoma življenje zaljše klije,
I Sijon bo slovenski zopet vstal.

Slovenci vrli, verno se sklenimo,
Ljubljani beli na pomoč hitimo.
Nje blagor in obstoj je v naši roci,
Če mati žije, žijejo otroci.
Na nebu pa nam večni Bog pomози,
Da rod slovenski ne pogine v grozi,
Mar da živi, in te spozna, o Bog!

Anton Hribar.

Vojvoda.

(Povest. — Spisal Podgoričan.)

I.

Napočilo je krasno jutro. Meglo, katera je pokrivala krájinke dole, raztopili so skoraj topli žarki jesenskega solnca. Obetal se je jasen in gorak sabotni dan. Za Dobjem pri znamenju z Devico Marijo na prestolu je čakalo krdelo ženskih. Nekatero so imele naročne koške z brešnom, druge cule, večinoma so bile bose, s čevlji čez ramo obešenimi, goloroke in oborožene s palicami, na katerih so bili privezani veliki šopi pestrobojnih jesenskih rož. Ozirale so se pogosto v vas, od koder so prihajale še vedno ženske, odpravljene na pot. Nekatero so bile posebno nemirne, postajale so na prste, nestrpno stopicale sem in tje in vzdihovale pogostoma:

„Dolgo ga ni! Kje se mudi neki?“

Naposled vendar vzklikne neka:

„Vojvoda gré!“

„Res je“, pritrde vse. „Le glejte, kako ubira pot, kakor bi vedel, da ga pričakujemo težko!“

In čez nekaj časa pride med nje visok, precěj strhel možak z dolgo popotno palico in majhno vrečo čez ramo.

„Ali ste vsi skupaj?“ vpraša v naglici.

„Vse te že čakamo.“

Takrat zapoje cerkveni zvon. Zvonilo je sedem. Možak se naglo spusti na kolena pred znamenje, prikloni se globoko, udari na prsi, prekriža in moli glasno: „Angel Gospodov . . .“

Ž njim moli glasno in iskreno vse krdelo, upirajoč oči v nebeško kraljico.

Ti pobožni ljudje so bili romarji na potu na Strmo goro, prosit in častit Mater Božjo, zahvalit se ji za milosti in priporočit se ji, zakaj človeška poželjivost je nenasitna. V tem pobožnem krdelu so bile v veliki večini ženske, skoraj vse bolj priletne, le dve ali tri so bile mlade. Od moških je bilo nekaj dečkov do petnajstih let, kateri so šli s svojimi materami ali tetami, in pa možak, kateri je prišel zadnji na mesto. Na videz ni bil ne mlad ne star: štirideset let bi mu ne prisojal nihče. Ta mož je bil Gregor Sraka. Pobožni ljudje so ga pa imenovali „vojvoda“. Marsikomu se zdi morda čudno, zakaj so mu rekli ljudje „vojvoda“. Vidite, to častljivo ime v naši Krájiní ni tako redko, kakor si kdo misli. Vojvoda je pri nas